

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Sžo/13/2017
Identifikačné číslo spisu: 1014201750
Dátum vydania rozhodnutia: 01.08.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Viola Takáčová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:1014201750.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a členov senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a JUDr. Eriky Čanádyovej v právnej veci navrhovateľa: C. P. S. Z., narodený X K. XXXX, bytom v C., D. č. XX, právne zast.: JUDr. Ing. Vladimírom Neuschlom, advokátom a konateľom PATENT IURIST s. r. o., so sídlom v Bratislave, Dostojevského rad č. 5, IČO: 36 724 467, proti odporcovi: Centrum právnej pomoci, kancelária Bratislava, so sídlom v Bratislave, Námestie slobody č. 12, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu z 2. októbra 2014, Sp. zn.: 1832/2014-KaBA (5656/2013), ČRZ: 58145/2014, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 23. marca 2016, č. k. 4Sp/38/2014-27, t a k t o

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 23. marca 2016, č. k. 4Sp/38/2014-27, p o t v r d z u j e .

Navrhovateľovi právo na náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

I.

Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom z 23. marca 2016, č. k. 4Sp/38/2014-27, postupom podľa § 250q ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) potvrdil rozhodnutie odporcu z 2. októbra 2014, Sp. zn.: 1832/2014-KaBA (5656/2013), ČRZ: 58145/2014, ktorým navrhovateľovi podľa § 10 ods. 5 zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z.z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z.z. v rozhodnom znení (ďalej len „zákon č. 327/2005 Z. z.“) nepriznal nárok na poskytovanie právnej pomoci.

Krajský súd postupoval v intenciách § 6 ods. 1 písm. b/, § 8 zákona č. 327/2005 Z. z., § 240 ods. 1, 2, § 241 ods. 1 OSP, ako aj v zmysle právnej úpravy ustanovenej v tretej hlave piatej časti Občianskeho

súdneho poriadku, upravujúcej rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti neprávoplatným rozhodnutiam správnych orgánov a dospel k záveru o zákonnosti napadnutého rozhodnutia odporcu.

Z obsahu administratívneho spisu zistil, že navrhovateľ dňa 17. júna 2013 požiadal odporcu o poskytnutie právnej pomoci vo veci podania dovolania proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave o zamietnutí námietok proti upovedomeniu o začatí exekúcie a nepovolení odkladu z 30. apríla 2013, č. k.: 15CoE/86/2012-84, ktoré nadobudlo právoplatnosť 16. júna 2013. Odporca následne rozhodol rozhodnutím z 19. júna 2013, Sp. zn.: 5656/2013, Ev.č.: 27312/2013, o nepriznaní nároku na poskytnutie právnej pomoci. Navrhovateľ proti predmetnému rozhodnutiu podal odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 8. novembra 2013, č. k. 9Sp/49/2013-21, ktorým napadnuté rozhodnutie potvrdil. Navrhovateľ proti tomuto rozsudku podal odvolanie, o ktorom rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky tak, že napadnuté rozhodnutie odporcu zrušil a vrátil odporcovi na ďalšie konanie, v ktorom mal opätovne posúdiť žiadosť navrhovateľa z hľadiska splnenia podmienok plynúcich z § 6 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z.. Odporca po opätovnom preskúmaní žiadosti rozhodnutím z 2. októbra 2014, Sp. zn.: 1832/2014-KaBA (5656/2013), ČRZ: 58145/2014, navrhovateľovi nárok na poskytovanie právnej pomoci nepriznal, keď nebola vylúčená podmienka zrejmej bezúspešnosti sporu.

K námietke nesprávneho právneho posúdenia veci, krajský súd uviedol, že predpokladom na priznanie nároku na poskytovanie právnej pomoci je splnenie kumulatívnej podmienky stanovenej v § 6 ods. 1 písm. b/ zákona č. 327/2005 Z. z., podľa ktorej nemožno žiadateľovi o poskytnutie právnej pomoci túto poskytnúť, ak ide o zrejmu bezúspešnosť sporu. Menovaný zákon príklady zrejmej bezúspešnosti exemplifikatívnym spôsobom vymenováva v § 8, pričom ako dôvod zrejmej bezúspešnosti uvádza aj zánik práva uplynutím času. Rozhodnutie, ktoré navrhovateľ žiadal napadnúť dovolaním a v dovolacom konaní priznať poskytnutie právnej pomoci, nadobudlo právoplatnosť dňa 16. júna 2013; lehota na podanie dovolania (jeden mesiac) sa s poukazom na § 240 ods. 1 OSP skončila dňom 16. júla 2013. V zmysle § 240 ods. 2 OSP zmeškanie lehoty na podanie odvolania nemožno odpustiť. Odporca vydal napadnuté rozhodnutie dňa 2. októbra 2014, teda je potrebné skonštatovať, že v čase jeho vydania zákonná procesná lehota na podanie dovolania voči uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 30. apríla 2013, č. k.: 15CoE/86/2012-84 uplynula. A to bez ohľadu na okolnosti, ktoré jej uplynutie spôsobili. Napadnuté rozhodnutie odporcu je teda správne a je v súlade so zákonom, nakoľko uplynutie zákonnej procesnej lehoty na podanie dovolania je potrebné subsumovať pod jeden z dôvodov zrejmej bezúspešnosti - zánik práva uplynutím času. Krajský súd poukázal aj na skutočnosť, že posúdenie veci, ktoré je obsahom napadnutého rozhodnutia odporcu nevybočilo zo zásady, podľa ktorej samotné posúdenie veci v ktorej sa navrhovateľ domáhal podania dovolania patrí výlučne súdu. Napadnuté rozhodnutie rešpektovalo platnú právnu úpravu § 6 ods. 1 písm. b/, § 8 zákona č. 327/2005 Z. z.. Jej zjavným cieľom bolo dosiahnuť stav, aby štátom vynakladané finančné prostriedky boli vynakladané účelne - teda nie v konaniach, v ktorých je už z bežného posúdenia zjavné, že nie je možné vylúčiť ich zrejmu bezúspešnosť.

K námietke navrhovateľa, podľa ktorej jednomesačná lehota na podanie dovolania je zachovaná aj vtedy, ak dovolanie bude podané v tejto lehote určeným právnym zástupcom potom, ako bude právoplatne rozhodnuté o žiadosti o nároku na poskytovanie právnej pomoci, krajský súd poukázal na § 240 ods. 2 OSP, ktorý nepripúšťa odpustenie zmeškania jednomesačnej lehoty na podanie dovolania, a to z akýchkoľvek dôvodov. Nad rámec vyhodnotenia navrhovateľom vznesených námietok voči napadnutému rozhodnutiu odporcu krajský súd uviedol, že navrhovateľ v priebehu plynutia jednomesačnej lehoty na podanie dovolania toto dovolanie nepodal. Ak by tak bol urobil - i za stavu, že v čase jeho podania nebol zastúpený advokátom - zákon pripúšťa konvalidáciu takéhoto stavu následným a náležitým postupom advokáta (napr. doplnenie, nahradenie podaného dovolania, stotožnenie sa s podaným dovolaním).

Vzhľadom na to, že námietky vznesené navrhovateľom neboli dôvodné, pričom odporca stav veci v čase vydania napadnutého rozhodnutia správne a v súlade so zákonom posúdil, krajský súd napadnuté rozhodnutie odporcu potvrdil.

O trovách konania rozhodol krajský súd podľa § 250k ods. 1 OSP v spojení s § 250l ods. 2 OSP tak, že v konaní neúspešnému navrhovateľovi právo na ich náhradu nepriznal.

II.

Rozsudok krajského súdu napadol navrhovateľ v zákonnej lehote odvolaním.

Namietal, že krajský súd nesprávne zhodnotil skutkový stav prejednávanej veci a nezohľadnil skutkové okolnosti uvádzané navrhovateľom.

Uviedol, že odporca vo svojom rozhodnutí nekonštatuje, že sa jedná o zrejmu bezúspešnosť sporu, ale že „nebola vylúčená zrejma bezúspešnosť sporu“, z čoho vyplýva, že odporca nevyvylúčil možnosť úspechu v spore, a teda je zrejme, že sa nejedná o naplnenie zákonnej podmienky formulovanej ako zrejma bezúspešnosť. Odporca si zamieňa pojmy zrejma bezúspešnosť sporu a možná neúspešnosť v spore. Poukázal na jednu zo základných zásad správneho konania - zásadu jednotnosti konania a ďalej v tejto súvislosti dôvodil, že odporca tým, že navrhovateľovi priznal nárok na právnu pomoc v konaní o odvolaní (pridelený advokát JUDr. Cibik) aprobovalo nárok navrhovateľa na celé konanie. Paradoxne túto zásadu odporca opätovne rešpektoval pridelením ďalšieho advokáta (PATENT IURIST s.r.o.) v konaní o odvolaní voči rozhodnutiu. V merite veci - podanie dovolania však odporca nárok na pridelenie právnej pomoci nerešpektoval. Navrhovateľ sa tiež nestotožnil s odôvodnením rozhodnutia v časti, v ktorej krajský súd poukazoval na uplynutie lehoty, kde uplynutie lehoty po podaní žiadosti o poskytnutie právnej pomoci zakladá inštitút zrejmej bezúspešnosti, a to aj z toho dôvodu, že o otázke splnenia podmienky jednomesačnej lehoty na podanie dovolania môže rozhodnúť jedine dovolací súd, ktorý je jediný oprávnený riešiť otázku prípustnosti dovolania z hľadiska práva procesného a hmotného. Nie je prípustné, aby túto otázku riešil odporca, ktorý navyše nie je ani súčasťou systému súdnej moci s oprávnením rozhodovať o právach a povinnostiach účastníkov súdnych konaní. Rozhodnutím odporcu bola navrhovateľovi odmietnutá súdna ochrana a odmietnutá spravodlivosť. Zdôraznil aj tú skutočnosť, že v momente, kedy navrhovateľ po prvýkrát požiadal v totožnej právnej veci o poskytnutie právnej pomoci, tak lehota na podanie dovolania ešte neuplynula. Napriek tomu odporca túto žiadosť zamietol s odôvodnením, že nespĺňa jednu z podmienok ustanovených v zákone č. 327/2005 Z. z..

Ďalej navrhovateľ uviedol, že požiadal aj o tzv. predbežné poskytnutie právnej pomoci, pričom o žiadosti odporca nerozhodol; bolo vydané rozhodnutie len o žiadosti ako takej. Pokiaľ by odporca priznal navrhovateľovi nárok na právnu pomoc, respektíve aspoň na predbežnú právnu pomoc a následne prideliť advokáta, tak by bolo dovolanie podané včas. Navrhovateľ vykonal všetko potrebné a možné, aby sa domohol svojho práva na podanie oprávneného prostriedku zákonným spôsobom, vykonal všetko, čo bolo v jeho možnostiach, aby bolo dovolanie podané oprávnenou osobou a včas, avšak postupom odporcu mu bola táto možnosť odňatá.

Tiež uviedol, že proti rozhodnutiu odporcu Sp. zn. 6N3800/12, ev.č. 6166/12 (?) podal navrhovateľ odvolanie na Najvyšší súd Slovenskej republiky, ktorý vo svojom rozhodnutí sp. zn. 5Sžo/11/2014 konštatoval: „... V konaniach, v ktorých zákon ukladá súdu z úradnej povinnosti skúmať skutočnosť potrebné pre zistenie skutkového stavu, resp. tiež vykonať dokazovanie nad rozsah návrhov účastníkov konania (§ 120 ods. 2 OSP), je totiž zrejma bezúspešnosť, osobitne tak, ako je zadefinovaná v § 8 zákona o bezplatnej právnej pomoci, povahou veci vylúčená. Ide totiž o konania v tak citlivých veciach, že zákonodarca považoval za potrebné poskytnúť účastníkom širšiu ochranu ich práv tým, že uložil súdu povinnosť aktívne zisťovať skutočnosť a dôkazné prostriedky nad rámec návrhov účastníkov, ktorí by inak, napríklad z dôvodu neznalosti práva alebo faktickej či právnej nemožnosti určitý dôkaz obstarat', boli na svojich právach a právom chránených záujmoch poškodení. ... Treba mať na zreteli, že rozhodovanie o priznaní nároku na poskytnutie právnej pomoci podľa zákona o bezplatnej právnej pomoci predstavuje obmedzenie práva na súdnu a inú právnu pomoc garantovaného ústavou, preto je nanajvyššie nutné brať do úvahy čl. 13 ústavy tak, aby do tohto práva bolo zasiahnuté skutočne len v nevyhnutnej miere a vždy v súlade so zákonom. ... S ohľadom na uvedené mal najvyšší súd za to, že je

potrebné odvolaniu navrhovateľa vyhovieť a rozsudok krajského súdu z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci zmeniť, napadnuté rozhodnutie z rovnakého dôvodu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie ...“. Dodal, že i napriek tomu, že odporca bol týmto rozhodnutím viazaný, opätovne rozhodnutím z 2. októbra 2014 vydal rozhodnutie o nepriznaní nároku na poskytovanie právnej pomoci z dôvodu uplynutia lehoty na podanie dovolania, čím nebola splnená podmienka podľa § 6 ods. 1 písm. b/ zákona č. 327/2005 Z. z., a teda, že sa jedná o zrejmu bezúspešnosť sporu. Dodal, že krajský súd sa nevysporiadal ani s okolnosťami, respektíve príčinami okolností, ktoré spôsobili, že odporca sa nachádza v údajnej pozícii „zrejmej bezúspešnosti“. V čase podania oboch žiadostí (1. žiadosť o právnu pomoc; 2. žiadosť o predbežnú právnu pomoc) sa o zrejmu bezúspešnosť nejednalo, čo skonštatoval aj Najvyšší súd. Predmetom sporu nie je hypotetická otázka zachovania či nezachovania lehoty na podanie dovolania, ale otázka, či odporca postupoval v súlade s príslušnými právnymi predpismi a či jeho rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonom.

Vzhľadom na vyššie uvedené, navrhovateľ dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie odporcu trpí takými právnymi vadami, ktoré majú za následok jeho zrejmu nesprávnosť a nezákonnosť. Navrhol preto, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok krajského súdu zmenil tak, že napadnuté rozhodnutie odporcu zruší a vec mu vráti na ďalšie konanie.

III.

Odporca sa k odvolaniu nevyjadril.

IV.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP v spojení s § 492 ods. 1, 2 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok - ďalej len „SSP“) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v medziach podaného odvolania navrhovateľa (§ 246c ods. 1 veta prvá OSP a § 212 ods. 1 OSP a § 492 ods. 1, 2 SSP), odvolanie prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 OSP, § 250l ods. 2 OSP, § 492 ods. 1, 2 SSP), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke najvyššieho súdu www.nsud.sk (§ 156 ods. 1 a ods. 3 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá a § 211 ods. 2 OSP a s § 492 ods. 1, 2 SSP) a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa nie je dôvodné.

Podľa § 492 ods. 1 a 2 SSP konania podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

(2) Odvolacie konania podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Podľa § 250l ods. 1, 2 OSP podľa ustanovení tejto hlavy sa postupuje v prípadoch, v ktorých zákon zveruje súdom rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti neprávoplatným rozhodnutiam správnych orgánov.

(2) Pokiaľ v tejto hlave nie je ustanovené inak, použije sa primerane ustanovenie druhej hlavy s výnimkou § 250a.

Najvyšší súd predovšetkým upriamuje pozornosť na to, že súd v procese súdneho prieskumu nie je súdom skutkovým. Jeho úlohou pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu podľa piatej časti tretej hlavy Občianskeho súdneho poriadku (upravujúcej rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam a postupom správnych orgánov (§§ 250l a nasl. OSP) je posudzovať, či správny orgán príslušný na konanie si zadovážil dostatok skutkových podkladov pre vydanie rozhodnutia, či zistil vo veci skutočný stav, či konal v súčinnosti s účastníkom konania, či rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi a či obsahovalo zákonom predpísané náležitosti, teda či rozhodnutie správneho orgánu bolo vydané v súlade s hmotnoprávnymi ako aj s

procesnoprávnymi predpismi. Súdny prieskum zákonnosti rozhodnutia žalovaného správneho orgánu je určený rozsahom dôvodov uvedených v opravnom prostriedku, ktorými navrhovateľ namieta nezákonnosť rozhodnutia správneho orgánu, tvrdiac, že nezákonným rozhodnutím správneho orgánu a postupom mu predchádzajúcim bol ukrátený na svojich hmotnoprávných alebo procesnoprávných právach. Zákonnosť rozhodnutia správneho orgánu je podmienená zákonnosťou postupu správneho orgánu predchádzajúcemu vydaniu napadnutého rozhodnutia.

V rámci správneho prieskumu súd teda skúma aj procesné pochybenia správneho orgánu, či uvedené procesné pochybenie správneho orgánu je takou vadou konania pred správnym orgánom, ktorá mohla mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia (§ 250i ods. 3 OSP).

Pri preskúvaní zákonnosti rozhodnutia je pre súd rozhodujúci skutkový stav, ktorý tu bol v čase vydania napadnutého rozhodnutia. Súd môže vykonať dôkazy nevyhnutné na preskúvanie napadnutého rozhodnutia (§ 250i ods. 1 OSP).

Účelom tohto zákona je vytvoriť systém poskytovania právnej pomoci a zabezpečiť jej poskytovanie v rozsahu ustanovenom týmto zákonom fyzickým osobám, ktoré v dôsledku svojej materiálnej núdze nemôžu využívať právne služby na riadne uplatnenie a ochranu svojich práv, v azylových veciach alebo v konaní o administratívnom vyhostení podľa osobitného predpisu 1) a prispieť k predchádzaniu vzniku právnych sporov (§ 1 zákona č. 327/2005 Z. z.)

Podľa § 6 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z. fyzická osoba má právo na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti, ak

a/ jej príjem nepresahuje 1,4-násobok sumy životného minima ustanoveného osobitným predpisom 2) a nemôže si využívanie právnych služieb zabezpečiť svojím majetkom,

b/ nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu a

c/ hodnota sporu prevyšuje hodnotu minimálnej mzdy 5) okrem sporov, v ktorých nie je možné hodnotu sporu vyčísliť v peniazoch.

Podľa § 8 zákona č. 327/2005 Z. z. pri posudzovaní zrejmej bezúspešnosti sporu centrum prihliadne najmä na to, či právo nezaniklo uplynutím času, či sa právo nepremlčalo a či je žiadateľ schopný označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, ktoré sú dôležité na zistenie skutkového stavu.

Podľa § 240 ods. 1 OSP účastník môže podať dovolanie do jedného mesiaca od právoplatnosti rozhodnutia odvolacieho súdu na súde, ktorý rozhodoval v prvom stupni. Ak odvolací súd vydal opravné uznesenie, plynie táto lehota od doručenia opravného uznesenia.

Podľa § 241 ods. 1 a 4 OSP v dovolaní sa musí popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu a z akých dôvodov sa toto rozhodnutie napadá, prípadne ktoré dôkazy by sa mali vykonať na preukázanie dôvodov dovolania a čoho sa dovolateľ domáha. Dovolateľ musí byť zastúpený advokátom, pokiaľ nemá právnické vzdelanie buď sám, alebo jeho zamestnanec (člen), ktorý za neho koná.

(4) Súd prvého stupňa vyzve toho, kto podal dovolanie, aby nesprávne, neúplné alebo nezrozumiteľné dovolanie alebo dovolanie, ktoré neobsahuje náležitosti podľa odseku 1, v určenej lehote doplnil alebo opravil. Ak sa aj napriek výzve súdu v lehote desiatich dní dovolanie neopraví alebo nedoplní, predloží súd prvého stupňa dovolanie na rozhodnutie dovolaciemu súdu.

Predmetom odvolacieho konania v danej veci bol rozsudok, ktorým krajský súd napadnuté rozhodnutie odporcu z 0. októbra 2014, Sp. zn.: 1832/2014-KaBA (5656/2013), ČRZ: 58145/2014, potvrdil. Napadnutým rozhodnutím odporca postupom podľa § 10 ods. 5 zákona č. 327/2005 Z. z. nepriznal navrhovateľovi nárok na poskytovanie právnej pomoci.

Najvyšší súd z obsahu súdneho spisu, ktorého súčasťou tvoril administratívny spis vedený u odporcu pod sp. zn. 1832/2014 zistil, že navrhovateľ na základe Žiadosti o poskytnutie právnej pomoci (doručenej

odporcovi dňa 17. júna 2013) žiadal o poskytnutie právnej pomoci v právnej veci „dovolanie proti rozhodnutiu o zamietnutí námietok proti upovedomeniu o začatí exekúcie a nepovoleniu odkladu“. Odporca pôvodným rozhodnutím z 19. júna 2013, Sp. zn.: 5656/2013, Ev.č.: 27312/2013, nepriznal navrhovateľovi podľa § 10 ods. 5 zákona č. 327/2005 Z. z. nárok na poskytovanie právnej pomoci z dôvodu nesplnenia podmienky plynúcej z § 6 ods. 1 písm. b/ zákona č. 327/2005 Z. z. - bezúspešnosť sporu. K uvedenému záveru dospel odporca s poukazom na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 9. novembra 2010, sp. zn. 5Cdo/245/2010, podľa ktorého rozhodnutie exekučného súdu o námietkach proti exekúcií nie je spôsobilým predmetom dovolania. Na základe podaného opravného prostriedku Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 8. novembra 2013, č. k. 9Sp/49/2013-21, potvrdil rozhodnutie odporcu z 19. júna 2013. Na odvolanie navrhovateľa Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací rozsudkom z 27. júna 2014, č. k. 5Sžo/11/2014-42, zmenil rozsudok krajského súdu tak, že rozhodnutie odporcu z 19. júna 2013 zrušil a vec vrátil odporcovi na ďalšie konanie. Dôvod rozhodnutia Najvyšší súd Slovenskej republiky založil na osobitosti dovolacieho konania, keď dovolací súd existenciu vád uvedených v § 237 OSP skúma a na ne prihliada nielen na námietku dovolateľa, ale z úradnej povinnosti bez zreteľa na to, či dovolateľ existenciu vady tvrdil alebo netvrdil. Tiež dodal, že pre nenaplnenie požiadavky § 6 ods. 1 písm. b/ zákona č. 327/2005 Z. z. nestačí, že zrejmu bezúspešnosť sporu nemožno vylúčiť (tak ako to uvádzal odporca), ale je nevyhnutné, aby bezúspešnosť sporu žiadateľa bola tak jednoznačná, že je zrejma už na základe zbežného posúdenia veci. V opačnom prípade ide len o možnú bezúspešnosť sporu, ktorá osebe nevyklučuje žiadateľa z nároku na poskytnutie právnej pomoci podľa zákona č. 327/2005 Z. z..

Odporca po zrušení a vrátení veci opätovne vec prejednal a vydal tu preskúmané rozhodnutie z 2. októbra 2014, Sp. zn.: 1832/2014-KaBA (5656/2013), ČRZ: 58145/2014, ktorým opätovne navrhovateľovi nepriznal podľa § 10 ods. 5 zákona č. 327/2005 Z. z. nárok na poskytovanie právnej pomoci z dôvodu nesplnenia podmienky plynúcej z § 6 ods. 1 písm. b/ zákona č. 327/2005 Z. z. - bezúspešnosť sporu. K uvedenému záveru dospel odporca potom, čo mal preukázané, že lehota na podanie dovolania navrhovateľovi uplynula dňa 16. júla 2013, pričom túto lehotu podľa § 240 ods. 2 OSP nemožno odpustiť. Dodal (aj v súvislosti s vyššie uvedeným rozsudkom z 27. júna 2014, č. k. 5Sžo/11/2014-42), že v danom prípade sa jedná o takú jednoznačnú bezúspešnosť sporu, ktorá je zrejma už na základe zbežného posúdenia veci.

Najvyšší súd po vyhodnotení odvolacích dôvodov vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu a vo vzťahu k obsahu súdneho a pripojeného administratívneho spisu v zmysle ustanovenia § 219 ods. 1 OSP konštatuje, že nezistil dôvod na to, aby sa odchytil od záverov, ku ktorým dospel v odôvodnení napadnutého rozsudku krajský súd, právne posúdenie preskúmanej veci krajským súdom vo veci samej v zásade považuje za správne a súladné so zákonom.

Vychádzajúc zo skutkových zistení danej veci vyplývajúcej z administratívneho spisu najvyšší súd na zdôraznenie správnosti záverov krajského súdu uvádza, že v predmetnej veci spornou bola otázka, či na strane odporcu boli splnené všetky podmienky plynúce mu z príslušných a už vyššie citovaných ustanovení zákona č. 327/2005 Z. z. na nepriznanie nároku na poskytovanie právnej pomoci.

V súvislosti s námietkou, že odporca vo svojom rozhodnutí nekonštatuje, že sa jedná o zrejmu bezúspešnosť sporu, ale to, že „nebola vylúčená zrejma bezúspešnosť sporu“, z čoho vyplýva, že odporca nevylúčil možnosť úspechu v spore, a teda je zrejme, že sa nejedná o naplnenie zákonnej podmienky formulovanej ako zrejma bezúspešnosť, najvyšší súd uvádza, že odporca použil formuláciu „nebola vylúčená zrejma bezúspešnosť sporu“ v rámci tvorby konštatlačnej časti v časti opisu priebehu predchádzajúceho konania vedeného u odporcu pod sp. zn. 5656/2013, Ev.č.: 27312/2013. Avšak vo vlastnom posúdení odporca jasne uviedol, že v danom prípade zmeškanie lehoty na podanie dovolania predstavuje takú jednoznačnú bezúspešnosť sporu, ktorá je zrejma už na základe zbežného posúdenia veci. Z tohto dôvodu najvyšší súd vyhodnotil túto námietku navrhovateľa ako nedôvodnú.

Navrhovateľ ďalej namietal, že o otázke splnenia podmienky jednomesačnej lehoty na podanie dovolania môže rozhodnúť jedine dovolací súd, ktorý je jediný oprávnený riešiť otázku prípustnosti dovolania z

hľadiska práva procesného a hmotného a nie odporca.

Najvyšší súd poukazuje na to, že v konaní podľa zákona č. 327/2005 Z.z. treba mať na zreteli, že rozhodovanie o priznaní nároku na poskytnutie právnej pomoci, podľa tohto zákona, predstavuje obmedzenie práva na súdnu a inú právnu pomoc garantovaného ústavou, preto je nanajvýš nutné brať do úvahy článok 13 Ústavy Slovenskej republiky tak, aby do tohto práva bolo zasiahnuté skutočne len v nevyhnutnej miere a vždy v súlade so zákonom. Štát žiadnym spôsobom negatívne nezasahuje do práva na súdnu a inú právnu ochranu. Štát preberá na seba pozitívny záväzok vo vzťahu k občanom v núdzi, a to v rozsahu, ktorý je prijateľný z hľadiska dlhodobej udržateľnosti, keďže by bolo neúnosné poskytovať právnu pomoc tohto druhu v absolútne všetkých prípadoch, t.j. bez stanovenia hranice odkázanosti a bez stanovenia rozsahu oblastí, v ktorých sa právna pomoc poskytuje (systémom „každému a vo všetkom“). Pozitívny záväzok štátu, ktorý tento na seba dobrovoľne preberá, sa však vzťahuje na zabezpečenie uplatnenia práva na súde prostredníctvom priznania nároku na poskytnutie právnej pomoci v obmedzených prípadoch. Za plne opodstatnené treba považovať oprávnenie správneho orgánu, aby skúmal, či v konkrétnom prípade nejde u žiadateľa o zneužitie práva, alebo či už zo skutkových tvrdení žiadateľa, bez potreby vykonávania dokazovania, nie je nepochybné, že jeho návrhu nemožno vyhovieť, napríklad v prípade zániku práva uplynutím času, dôkaznej núdze a podobne. Za účelom odbremenenia súdov od tzv. šikanózných a badateľných návrhov zákon č. 327/2005 Z.z. už vyššie citovaným ustanovením § 8 odporcovi zveril právomoc tieto návrhy „eliminovať“ v podobe vydávaní negatívnych rozhodnutí o nepriznaní nároku na poskytnutie právnej pomoci, a to z dôvodu nesplnenia jednej z kumulatívnych podmienok priznania tohto nároku (§ 6 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z.).

V predmetnej veci dôvod nepriznania nároku na poskytovanie právnej pomoci navrhovateľovi spočíval v uplynutí lehoty na podanie dovolania. Občiansky súdny poriadok v § 240 upravuje jednomesačnú lehotu na podanie dovolania. Jedná sa o objektívnu procesnú lehotu, ktorej dĺžku nemožno predĺžiť ani skrátiť. Zároveň v § 241 Občiansky súdny poriadok ustanovuje náležitosti dovolania ako aj osobitnú podmienku tzv. povinného právneho zastúpenia dovolateľa, pokiaľ nemá právnické vzdelanie buď sám, alebo jeho zamestnanec (člen), ktorý za neho koná. Táto podmienka sa vzťahuje nielen na podanie dovolania, ale aj celé dovolacie konanie.

Z obsahu administratívneho spisu odporcu vyplýva, že navrhovateľ dovolanie nepodal. Túto skutočnosť potvrdil aj sám navrhovateľ vo svojom liste adresovanému odporcovi dňa 16. septembra 2014. Navrhovateľovi nič nebránilo podať dovolanie vo svojom mene a v dovolaní požiadať o ustanovenie advokáta, prípadne podať dovolanie bez uvedenej žiadosti. Súd prvého stupňa by v takom prípade postupom podľa § 241 ods. 4 OSP vyzval dovolateľa, aby si v stanovenej lehote advokáta zvolil, prípadne ak by boli dané u dovolateľa predpoklady na oslobodenie od súdnych poplatkov, tohto by zároveň odkázal na Centrum právnej pomoci (§ 30 OSP). Navrhovateľom prezentovaný procesný postup, ktorým mienil ešte pred podaním dovolania požiadať príslušné Centrum právnej pomoci o ustanovenie advokáta, čím by od podania takejto žiadosti do právoplatného rozhodnutia Centra lehota ustanovená na podanie dovolania neplynula, nevyplýva z OSP a ani z Civilného sporového poriadku. Pokiaľ by mal zákonodarca v úmysle takýto postup legálne zaviesť, isto by tak urobil podobne ako v prípade § 71 ods. 2 Správneho súdneho poriadku, v ktorom túto možnosť výslovne upravil.

Navrhovateľ tiež v odvolaní poukázal na to, že požiadal o tzv. predbežné poskytnutie právnej pomoci, pričom o žiadosti odporca nerozhodol, ale bolo vydané rozhodnutie len o žiadosti ako takej. Na tomto mieste najvyšší súd dáva do pozornosti tú skutočnosť, že v prejednávanej veci odporca rozhodol o žiadosti o poskytnutie právnej pomoci ako celku, teda rozhodol bez zbytočného odkladu už o nároku navrhovateľa na poskytnutie právnej pomoci a tak, že navrhovateľovi nárok na poskytnutie právnej pomoci nepriznal. Za tohto stavu by bolo celkom nadbytočné, aby odporca najprv pristúpil k vydaniu rozhodnutia, ktorým by navrhovateľovi predbežne nepriznal nárok na poskytnutie právnej pomoci a následne k vydaniu rozhodnutia, ktorým by nepriznal nárok na poskytnutie právnej pomoci. Negatívne rozhodnutie odporcu o nároku (o žiadosti ako takej) v tomto prípade v sebe automaticky zahrnuje aj negatívne rozhodnutie o predbežnom nároku. Navyše, uvedené platí o to viac, pokiaľ dôvod nepriznania nároku spočíval v nesplnení podmienky plynúcej z § 6 ods. 1 písm. b/ zákona č. 327/2005 Z. z. - zrejme

bezúspešnosť sporu.

Pokiaľ ide o poukaz navrhovateľa na rozsudok z 27. júna 2014, č. k. 5Sžo/11/2014-42, je potrebné uviesť, že vo veci vedenej pod sp. zn. 5Sžo/11/2014 súd vychádzal z posúdenia zrejmej bezúspešnosti sporu založeného na neprípustnosti dovolania podaného voči rozhodnutiu exekučného súdu o námietkach proti exekúcii. V tu prejednávanvej veci bola zrejma bezúspešnosť založená na tom, že navrhovateľ zmeškal lehotu na podanie dovolania, čo predstavuje takú jednoznačnú bezúspešnosť sporu, ktorá je zrejma už na základe zbežného posúdenia veci.

Záverom najvyšší súd podotýka, že samotná skutočnosť, že navrhovateľovi bol pre tu prebiehajúce odvolacie konanie (7Sžo/13/2017) zo strany Centra právnej pomoci priznaný nárok na poskytnutie právnej pomoci (rozhodnutie z 27. júla 2017, Sp. zn. 9019/2017-KaBA, ČRZ: 64184/2017) ešte sama o sebe automaticky nezakladá dôvod na priznanie nároku na poskytnutie právnej pomoci v „základnom konaní“, teda vo veci žiadosti navrhovateľa o poskytnutie právnej pomoci v právnej veci „dovolanie proti rozhodnutiu o zamietnutí námietok proti upovedomeniu o začatí exekúcie a nepovoleniu odkladu“. Centrum právnej pomoci posudzuje a osobitne z pohľadu zrejmej bezúspešnosti sporu každú jednu vec samostatne. Pokiaľ malo Centrum právnej pomoci za to, že pre odvolacie konanie na tunajšom súde sú splnené podmienky v zmysle § 6 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z., nemalo inú možnosť, než vydať rozhodnutie o priznaní nároku na poskytnutie právnej pomoci.

Vzhľadom na uvedené, najvyšší súd rozsudok krajského súdu podľa § 250ja ods. 3 veta druhá v spojení s § 250l ods. 2, § 246c ods. 1 veta prvá, § 219 ods. 1, 2 OSP a § 492 ods. 1, 2 SSP potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol najvyšší súd podľa § 250k ods. 1 OSP § 492 ods. 1, 2 SSP tak, že v konaní neúspešnému navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.